

PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY I SAMORZĄD TERYTORIALNY

Uwagi ogólne

1. Z dniem 1 I 1999 r. (na mocy ustawy z dnia 24 VII 1998 r., Dz. U. Nr 96, poz. 603) wprowadzono nowy zasadniczy trójstopniowy podział terytorialny państwa, którego jednostkami są: gminy, powiaty i województwa.

Gmina jest podstawową jednostką terytorialnego podziału kraju. Jednostkami pomocniczymi w gminach są m.in. sołectwa, których organizację i zakres działania określa właściwa rada gminy odrębnym statutem.

2. Kadencje Sejmu i Senatu Rzeczypospolitej Polskiej podaje się zgodnie z każdorazowym stanem prawnym, obowiązującym w poszczególnych kadencjach, głównie z: ustawą z dnia 28 VI 1991 r. Ordynacja wyborcza do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr 59, poz. 252; I kadencja Sejmu i II kadencja Senatu), ustawą konstytucyjną z dnia 17 X 1992 r. (Dz. U. Nr 84, poz. 426; II kadencja Sejmu i III kadencja Senatu) oraz Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 IV 1997 r., art. 98, ust. 1 (od III kadencji Sejmu i od IV kadencji Senatu):

Sejm: I kadencji – od 25 XI 1991 r. do 31 V 1993 r.,
 II kadencji – od 19 IX 1993 r. do 20 X 1997 r.,
 III kadencji – od 20 X 1997 r. do 18 X 2001 r.,
 IV kadencji – od 19 X 2001 r. do 18 X 2005 r.,
 V kadencji – od 19 X 2005 r. do 4 XI 2007 r.,
 VI kadencji – od 5 XI 2007 r.;
 Senat: II kadencji – od 25 XI 1991 r. do 31 V 1993 r.,
 III kadencji – od 19 IX 1993 r. do 20 X 1997 r.,
 IV kadencji – od 20 X 1997 r. do 18 X 2001 r.,
 V kadencji – od 19 X 2001 r. do 18 X 2005 r.,
 VI kadencji – od 19 X 2005 r. do 4 XI 2007 r.,
 VII kadencji – od 5 XI 2007 r.

U w a g a. I kadencja Senatu trwała od 18 VI 1989 r. do 25 XI 1991 r., z tym że do 30 XII 1989 r. był to Senat Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej, od 31 XII 1989 r. – Senat Rzeczypospolitej Polskiej.

3. Kadencja Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej wybieranego w wyborach powszechnych trwa 5 lat.

Lech Wałęsa:

- od 23 XII 1990 r. do 23 XII 1995 r.;

Aleksander Kwaśniewski:

- od 23 XII 1995 r. do 23 XII 2000 r.,

- od 23 XII 2000 r. do 23 XII 2005 r.;

Lech Aleksander Kaczyński:

- od 23 XII 2005 r. do 10 IV 2010 r.;

Bronisław Maria Komorowski:

- od 6 VIII 2010 r.

ADMINISTRATIVE DIVISION AND TERRITORIAL SELF-GOVERNMENT

General notes

1. On 1 I 1999 a new fundamental three-tier territorial division of the country (Journal of Laws No. 96, item 603, dated 24 VII 1998) was introduced, the entities of which are: gminas, powiats and voivodships.

The gmina is the basic unit of the country's territorial structure. Auxiliary entities in gminas are, among others, village administrator's offices. Their organization and scope of activity is outlined by individual gmina councils in a separate statute.

3. Terms of office of the Sejm and Senate of the Republic of Poland are each time presented according to the law binding during particular terms, mainly with: Law on Elections to the Sejm of the Republic of Poland, dated 28 VI 1991 (Journal of Laws No. 59, item 252; I term of the Sejm and II term of the Senate), constitutional act, dated 17 X 1992 (Journal of Laws No. 84, item 426; II term of the Sejm and III term of the Senate) as well as the Constitution of the Republic of Poland, dated 2 IV 1997, Art. 98, par. 1 (since III term of the Sejm and IV term of the Senate):

Sejm: I term – from 25 XI 1991 to 31 V 1993,
 II term – from 19 IX 1993 to 20 X 1997,
 III term – from 20 X 1997 to 18 X 2001,
 IV term – from 19 X 2001 to 18 X 2005,
 V term – from 19 X 2005 to 4 XI 2007,
 VI term – since 5 XI 2007;
 Senate: II term – from 25 XI 1991 to 31 V 1993,
 III term – from 19 IX 1993 to 20 X 1997,
 IV term – from 20 X 1997 to 18 X 2001,
 V term – from 19 X 2001 to 18 X 2005,
 VI term – from 19 X 2005 to 4 XI 2007,
 VII term – since 5 XI 2007.

N o t e. I term of office of the Senate lasted from 18 VI 1989 to 25 XI 1991, however till 30 XII 1989 it was the Senate of the Polish People's Republic and since 31 XII 1989 – Senate of the Republic of Poland.

3. The term of office of the President of the Republic of Poland, elected in a general election, lasts 5 years.

Lech Wałęsa:

- from 23 XII 1990 to 23 XII 1995;

Aleksander Kwaśniewski:

- from 23 XII 1995 to 23 XII 2000,

- from 23 XII 2000 to 23 XII 2005;

Lech Aleksander Kaczyński:

- from 23 XII 2005 r. to 10 IV 2010;

Bronisław Maria Komorowski:

- since 6 VIII 2010.

4. Kadencja prezydentów miast, burmistrzów, wójtów oraz rad gmin, rad miejskich na prawach powiatu i rad powiatów trwa 4 lata, licząc od dnia wyborów.

5. Charakterystykę demograficzno-zawodową radnych w jednostkach samorządu terytorialnego oparto o wyniki sprawozdawczości za 2009 r., aktualizującej dane o radnych zawarte w obwieszczeniach terytorialnych komisji wyborczych z wyborów samorządowych w dniu 12 XI 2006 r.

Grupowania radnych organów jednostek samorządu terytorialnego według grup zawodów dokonano na podstawie klasyfikacji zawodów i specjalności dla potrzeb rynku pracy wprowadzonej rozporządzeniem Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 8 XII 2004 r. (Dz. U. Nr 265, poz. 2644) z późniejszymi zmianami, w miejsce obowiązującej do 31 XII 2004.

6. Prezentowane informacje o **administracji publicznej** dotyczą zatrudnienia i wynagrodzeń w administracji państwowej i samorządzie terytorialnym oraz samorządowych kolegiach odwoławczych.

Do **administracji państwowej** zalicza się:

- 1) naczelnie i centralne organy administracji:
 - a) instytucje naczelnie i centralne (np. Sejm, Senat, Urząd Prezydenta, ministerstwa, urzędy centralne),
 - b) jednostki służb zagranicznych, tj. placówki zagraniczne organów administracji państwowej oraz pracujących za granicą w przedstawicielstwach ONZ i innych misjach za granicą, a także w instytucjach, ośrodkach informacji i kultury za granicą,
 - c) terenowe organy rządowej administracji specjalnej (np. izby i urzędy skarbowe, okręgowe inspektoraty pracy, urzędy statystyczne, urzędy celne, regionalne izby obrachunkowe, Inspekcję Handlową, okręgowe inspektoraty gospodarki energetycznej i materiałowej, gospodarstwa pomocnicze jednostek budżetowych, archiwa państwowe);
- 2) terenowe organy rządowej administracji ogólnej (urzędy wojewódzkie, jednostki pomocniczej działalności usługowej łącznie z wojewódzkimi: inspektoratami inspekcji handlowej, służbami ochrony zabytków, zakładami weterynarii, zarządami melioracji i urzędów wodnych oraz kurtoriami oświaty)

Do **administracji samorządu terytorialnego** zalicza się:

- 1) gminy i miasta na prawach powiatu:
 - a) urzędy gmin i jednostki pomocniczej działalności usługowej (np. jednostki usług komunalnych, zarządy dróg),
 - b) urzędy miast na prawach powiatu i jednostki pomocniczej działalności usługowej (np. inspekcje nadzoru budowlanego, ośrodki dokumentacji geodezyjno-kartograficznej, zarządy dróg);

4. Term of presidents of cities, mayors, village mayors as well as gmina councils, city councils in cities with powiat status and powiat councils lasts 4 years, counting from the day of election.

5. The demographic and professional characteristic of councillors in local self-government entities is based on reporting results for 2009, updating information concerning councillors included in announcements of local election commissions from the 12 XI 2006 elections.

The grouping of councillors of organs of local self-government entities by groups of professions is made on the basis of the classification of professions and specialities for needs of labour market introduced by a decree of the Ministry of Economy and Labour, dated 8 XII 2004 (Journal of Laws No. 265, item 2644) with later amendments, replacing the classification valid until 31 XII 2004.

6. Presented information concerning **public administration** involves employment and wages and salaries in the state administration and local self-government administration and self-government appeals councils.

State administration comprises:

- 1) principle and central organs of administration:
 - a) principle and central institutions (e.g., Sejm, Senate, Office of the President, ministries, central offices),
 - b) foreign service institutions, i.e., foreign offices of state administration organs and those operating abroad as part of UN agencies and other missions abroad, as well as in institutions and information and cultural centres abroad,
 - c) territorial organs of special government administration (e.g., fiscal chambers and offices, district work inspectorates, statistical offices, customs offices, regional chambers of audit, Trade Inspectorate, district energy and material economy inspectorates, auxiliary units of budgetary entities, state archives);
- 2) territorial organs of general government administration (voivodship offices, auxiliary service entities including voivodship: trade inspectorates, monument preservation services, veterinary offices, drainage and water facility boards as well as superintendent's offices).

Local self-government administration comprises:

- 1) gminas and cities with powiat status:
 - a) gmina offices and auxiliary service entities (e.g., municipal service entities, public road boards),
 - b) offices of cities with powiat status and auxiliary service entities (e.g., construction supervision inspectorates, geodetic and cartographic documentation centres, public road boards);

- 2) powiaty, tj. starostwa powiatowe i jednostki pomocniczej działalności usługowej (np. urzędy pracy, inspekcje weterynaryjne, zarządy dróg);
- 3) województwa, tj. urzędy marszałkowskie i wojewódzkie samorządowe jednostki organizacyjne np. urzędy pracy, zarządy melioracji i urzędzeń wodnych, zarządy dróg).

Samorządowe kolegia odwoławcze są organami właściwymi do rozpatrywania m.in. odwołań od decyzji, zażaleń na postanowienia jednostek samorządu terytorialnego.

7. Dane o przeciętnych wynagrodzeniach w administracji państwowej podano bez jednostek służb zagranicznych.

- 2) *powiats, i.e., powiat starosta offices and auxiliary service entities (e.g., labour offices, veterinary inspectorates, public road boards);*
- 3) *voivodships, i.e., marshals' offices and voivodship self-government organizational entities (e.g., labour offices, drainage and water facility boards, public road boards).*

Self-government appeal councils are bodied competent for examining, *inter alia*, appeals against concluding decisions, complaints against procedural decisions of entities of territorial self-government.

7. *Data concerning average wages and salaries in the state administration are presented excluding foreign service institutions.*